

Buka Dhani'el — Namba Wan-Hanred na Foty-Wan

Hiika Raajii Deebi'uu Paaphaasummaa fi Pirezidaantii Sadaffaffaa Sakkataa Saddeettaffaa irratti Hiika Raajii Ibsuu

Jeff Pippenger
2024-03-17

Amma yeroo ammaa kana seenaa paaphaasummaan mataa saddeettaffaa ta'ee, jechuunis mataawwan torban keessaa tokko ta'ee, teessoo mootummaa lafa irratti deebi'ee itti ol ba'u sanaa amala raajii isaa baay'ee dhiyeenyaan ilaalaa jirra. Kana kan goonu, seenaa yeroo pirezidaantiin saddeettaffaan, jechuunis pirezidaantota torban keessaa tokko ta'ee, fakkii bineensa paaphaasummaa ijaaruu guutu sanaa amala raajii isaa of eeggannoodhaan adda baafachuufidha. Dhugaawwan kana irratti yaada keenya jechuun gaara Qarmeloosii fi ayyaana dhaloota mootummaa Herodis irraa jalqabneerra. Fakkeenyonni qulqulluun lamaan kun seera Dilbataa yeroo dhihoo keessatti Ameerikaa keessatti dhufu agarsiisu; kunis akkasuma Daniel boqonnaa kudha tokko lakkoofsa afurtamii tokko keessatti bakka bu'ee jira.

Innis biyya ulfina qabeessaattis ni seena; biyyoonni baay'eenis ni kufu; garuu warri kunneen harka isaa keessaa ni ba'u; isaanis Edoom, Mo'aab, fi ijoollee Amoon keessaa warra keessaa dura ta'anidha. Daani'el 11:41.

Mootiin kaabaa sobaa ta'e lakkoofsa kana keessatti biyya ulfina qabeessa sana seena. Seenaan Israa'el durii keessatti biyyi ulfina qabeessi sun biyya Yihudaa ture; isheen biyya aannanii fi dammi irraa yaa'u akka taatetti ibsamte, sababii kanaafis, kanneen biroo keessaa tokkoon, ulfina qabeessa turte. Isheen ulfina qabeessa turte, sababiin isaas Kiristoos magaalaa guddoo ishee Yerusaalem iddoo mana qulqullummaa Isaa taasisuuf filate, akkasumas magaalaa maqaa Isaa keessa kaa'uuf filate waan ta'eef.

Ani guyyaa ani saba koo biyya Gibxii keessaa baasee jalqabee, maqaan koo achi keessatti akka jiraatuuf magaalaa tokko illee gosa Israa'el hundumaa keessaa mana itti ijaaruuf hin filanne; akkasumas saba koo Israa'el irratti bulchaa akka ta'uuf nama tokko illee hin filanne. Garuu Yerusaalem filadheera, maqaan koo achi keessatti akka jiraatuuf; Daawitis immoo saba koo Israa'el irratti akka ta'uuf filadheera. 2 Seenaa Bara 6:5, 6.

Biyyoonni dhugaa Yihudaa biyya ulfina qabeessa Israa'el durii isa dhugaa tiif ture; akkasumas Ameerikaan biyya hafuuraa Yihudaa, biyya ulfina qabeessa Israa'el ammayyaa isa hafuuraa ti.

“Yommuu biyya Gooftaan saba Isaa akka isaan akka qajeelfama qalbii ofii isaanii irratti hundaa'anii Isa waaqeffatan iddoo baqannaa godhee isaaniif kenne, biyya waggoota dheeraadhaaf gaachanni Hunda Danda'uu irra diriirfame, biyya Waaqayyo amanti qulqulluu Kiristoos itti kuufama godhee eebbise sana—yommuu biyyi sun karaa seera tumtoota isheetiin qajeelchawwan Pirootestaantummaa ganuu fi seera Waaqayyoo waliin walitti bu'uudhaan gantummaa Roomaa deggeru—yeroo sanatti hojii dhumaa nama cubbuu sanaa ni mul'ata.”

Signs of the Times, June 12, 1893.

Erga mootichi kaabaa fiixee gara kaabaa inni sobaa mootii gara kibbaa (Soviet Union duraanii) lakkoofsa afurtama keessatti, bara 1989 keessatti, mo'atee booddee, lafa ulfinaa (United States) illee ni mo'ata. Lakkoofsa afurtama tokko keessatti jechi "biyyoota" jedhamu jecha guutuu gochuuf dabalame dha; guutummaattis sirrii miti; seera Dilbataa yeroo sanaatti, "baay'een" warri kufan garee namootaa ti; isaanis seerri Dilbataa utuu hin dhufin dura, Sanbata guyyaa torbaffaafi guyyaa aduu gidduu garaagarummaa jiru beeku turan.

"Jijjiiramni Sanbataa mallattoo yookaan chaappaawwan aboo waldaa Roomaa ti. Warri gaafiiwwan abboommii afraffaa hubatanii, bakka Sanbata dhugaa keessatti Sanbata sobaa kabajuuf filatan, kanaan humna isa kana qofaatiin ajajameef ulfina kennachaa jiru. Mallattoon bineensichaa Sanbata paaphaasii ti; innis bakka guyyaa Waaqni murteesseetti addunyaan fudhatamee jira.

"Garuu yeroo mallattoo bineensaa, akka raajii keessatti murtaa'eetti, fudhachuuf ta'e amma iyyuu hin geenye. Yeroon qorumsaas amma iyyuu hin geenye. Waldoota hundumaa keessatti Kiristaanonni dhugaan jiru; waldaa Kaatolikii Roomaas irraa hin hafan. Eenyuyyuu hammeeffamee hin murteeffamu hamma ifa argatee dirqama abboommii afraffaa arguutti. Garuu yeroo labsiin Sanbata sobaa hojii irra oolchuuf ba'u, akkasumas yeroo iyya guddaan ergamaa sadaffaa namoota bineensaa fi fakkii isaa waaqeffachuu irraa akeekkachiisu, yeroo sana sararri sobaa fi dhugaa gidduu jiru ifatti ni baafama. Ergasii warri ammas yakka keessatti cabsanii itti fufan, adda isaanii irratti yookaan harka isaanii irratti mallattoo bineensaa ni fudhatu."

"Nu saffisaan yeroo kanaatti dhihaachaa jirra. Yommuu waldoonni amantii Prootestaantii amantii sobaa utubuuf aangoo mootummaa addunyaawaa wajjin tokko ta'an, amantii sana mormuu isaaniitiif abbootiin isaanii ari'atama hamaa keessaa isa hunda caalaa cimaa obsanii dabran, sana booda Sanbanni Phaaphaasotaa aangoo walitti makamaa mootummaa fi waldaa amantiitiin dirqamaan hojii irra oolfama. Amantii irraa kufaatiin biyyaalessaa ni ta'a; innis badiisa biyyaalessaatiin qofa xumurama." Bible Training School, February 2, 1913.

Gareen "baay'ee" jedhamee ibsamu kan seera Dilbataa yeroo dhihoo keessatti dhufu sanatti kufanii barbadaa'an, warra ifa Sanbataa sanaaf itti gaafatamoo ta'anidha; ifni sunis yeroo sanaaf kenname kan ta'e, seenaa waldaa fi saboota lamaaniifuu bakka garagalchaa fi yeroo qormaataa ta'e dha. Gareen sunis waldaa Adventizimii Laa'odiiqeyaa ti; isheenis xumura hojii lafa onaa keessatti jallina keessaa asii fi achi jooraa turte sana ga'eetti. Achumattitti afaan Gooftaa keessaa bara baraaf tufamti. Adventizimii Laa'odiiqeyaa jechuun warra ifa ergamaa sadaffaatti waamamanidha; kunis yookaan seenaa bara 1844 keessaa hanga 1863tti keessatti Qadesh isa jalqabaatti, yookaan seenaa bara 2001 keessaa hanga seera Dilbataatti keessatti Qadesh isa lammaffaatti.

Inniis akkana jedheen, Michuu, uffata cidhaa utuu hin qabaatin akkamitti as seenne? Innis dubbiin isa dhoorkame. Ergasii mootichi tajaajiltootaan akkana jedhe, Harkaafi miilla isaa hidhaa, fuudhaatii isa geessaa, dukkana alaa keessa isa darbadhaa; achitti boo'ichii fi ilkaan keessaa qaraachuun ni ta'a. Namoonni baay'een waamaman, filatamoon garuu muraasa. Maatewos 22:12-14.

Sagaleen ergamaa sadaffaa, 1844 keessatti yookaan 2001 keessatti, waamicha gara cidhaatti ture. “Baay’een” Seera Dilbataatti kufan sun, “baay’ee” uffata cidhaa jechuun qajeelummaa Kiristoos didan sana; kanaa mannaa immoo garee cidha mootota kudhaniin ejjituu Roomaatti godhamu keessaa tokko ta’u. Cidha sanaaf, namni tokko uffata ofii isaa eeggachuu danda’a; sababiin isaas, arrabsoo isaanii irraa isaan kaasuuuf wanti isaan barbaachisu hundi maqaa maatii ejjituu mootota kudhan irratti mootummaa qabduun waamamuu qofa dha.

Guyyaa sanatti dubartoonni torba nama tokko qabatanii, “Nuyi buddeena keenya ofii keenyaa ni nyaanna, uffata keenya ofii keenyaa ni uffanna; maqaa keetiin qofa akka waamamnu nuu eeyyami, salphina keenya irraa akka kaafamnuuf” jedhu. Isaayaas 4:1.

Isaaniin nyaata duraa keessatti kufan; sababiin isaas isaan buddeena isaanii nyaachuu filatan malee buddeena samii miti. Isaan qormaata lammaffaa, isa keessatti amala Isaa mul’isuudhaan Waaqayyoon ulfeessuu qaban, keessattiis kufan; garuu isaan uffata isaanii uffachuu filatan. Isaan qormaata murteessaa sadaffaa keessattis kufan; sababiin isaas maqaa (amala) bineensichaa mul’isan, waanta ta’eef maqaa (amala) Kiristoos diduu filatan. Kaayyoon Nimrood yeroo jalqaba Baabylon keessatti magaalaa (mootummaa), fi masaraa (waldaa), ijaare, inni maqaa ofii isaaf akka tolchatuuf ture.

Isaanis ni jedhan, Kottaa, magaalaa fi gamoo mataan isaa gara samii ga’u ijaarrannaa; maqaa ofii keenyas haa tolchifannu, akka nu guutummaa lafa irra hin bittinneeffamneef. Uumama 11:4.

Maqaan mallattoo amalaati, amalaanni raajii bineensa saddeettaffaa isa torban keessaa ta’ee immoo uumama lamee walitti makama Waldaa (masaraa) fi Mootummaa (magaalaa) ti. Balaa guyyoota dhumaa keessatti namoonni garee lama keessatti addaan ba’u.

“Ramaddiin lama qofa ta’uu danda’u. Gareen tokkoon tokkoon isaanii ifatti mallattoo Waaqayyoo jiraataa yookaan mallattoo bineensichaa yookaan fakkeenyaatiin mallatteeffameera. Ilmaanii fi intallan Addaam hundinuu akka ajaja waliigalaatti Kiristoos yookaan Baraabaas keessaa isa tokko filatu. Warri hundinuu of isaanii gama warra amanamummaa hin qabneetti dhaaban immoo alaabaa gurraacha Seexanaa jalatti dhaabatanii jiru; Kiristoosiin diduu fi isa arrabsanii itti fayyadamuu isaaniitiinis himatamu. Isaan Gooftaa jireenyaa fi ulfina ulfinaatiif ta’e jechuun yaadanii fannisuudhaan himatamu.” Review and Herald, January 30, 1900.

Gareen tokko fakkii bineensichaa ni bakka bu’a, gareen kaan immoo fakkii Kiristoos ni bakka bu’a. Tokkoon uffata cidhaa Kiristoos ni uffata; gareen kaan immoo “uffata ofii isaanii” ni uffatu. Gareen tokko nyaata waaqa irraa ta’e ni nyaata; kan kaan immoo “buddeena ofii isaanii” ni nyaatu. Gareen buddeena ofii isaanii nyaatanii fi uffata ofii isaanii qabatan sun, “baay’ota” sagalee ergamaa sadaffaatiin waamaman bakka bu’u; isaanis “baay’ota” seera Dilbataa yeroo dhihoo dhufu sanaan kufanidha. Yeroo amala isaanii yeroo muddama seera Dilbataa sanatti mul’ifamu keessatti haala isaanii bade furachuuf yaaliin isaanii, abdi sobaa isa kanaa ti: yoo maqaa sagaagaltittii Roomaa fudhachuu danda’an, gochuun isaanii sun “salphina” isaanii irraa isaan ni kaasa jedhu.

Ani garuu isinittan jedhu, namni kam iyyuu dubartii tokko hawwii fooniitiif ilaalu garaa isaa keessatti ishee wajjin ejja raawwatee jira. Maatewos 5:28.

Hawwiin wal-qunnamtii seeraan alaa kan garaa Heroodis keessa ture, foon isaanii garaa isaa keessatti walitti hidhsiise; kanaafis inni Salomee wajjin tokko ta'e.

Kanaaf namni abbaa isaa fi haadha isaa ni dhiisa; niitii isaa wajjinis ni maxxana; isaanis foon tokko ni ta'u. Uumama 2:24.

Ayyaana dhaloota Heroodis irratti, Heroodisii fi Salomeen tokko ta'an; Heroodis, kan Ahaabiin fakkeeffame immoo, mootota kudhan mootummaa kaabaa keessaa mataa isaanii dha. Seera Dilbataa yeroo dhihoo keessatti dhufu sana irratti, mootummaa ja'affaan bineensa lafaa ni xumurama; yeroo sanatti gaanfonni sun, kan walitti dhufanii gaanfa tokko ta'anii walmakaa Ganda Mana-kiristaanaa fi Mootummaa (fakkii bineensichaa) bakka bu'an, Eliyaasiin ni ajjeefamu. Ergasii Salomeen Heroodisiin gowwoomsitee isa ni hawwatti; isa wajjin tokko taati; mootummaa isaa keessaa walakkaa (Mootummaa addunyaa guutuu) haadha isheetiif (Mana-kiristaanaa addunyaa guutuu) akka kennu isa ni amansiisti. Yeroo sana Salomeen Ahaabii fi gosoota isaa kudhan to'annaa jala galchiteerti; mootonni kudhan hundi walii isaanii wajjin yaada tokko waan ta'aniif.

Gaaffii kurnan ati argite mootota kurnan; isaan hamma ammaatti mootummaa hin arganne; garuu bineensicha wajjin sa'aatii tokkoof akka moototaatti aangoo ni fudhatu. Isaan yaada tokko qabu; humnaa fi aangoo isaanii bineensichaaf ni kennu. Mul'ata Yohaannis 17:12, 13.

Bineensi isaan aangoo fi humna isaanii kennan sana, bineensa sagaagaltuun irra teessu dha. Bineensi sun amala fakkeenya bakka bu'a; fakkeenya sun walmakaa Mana Kiristaanaa fi Mootummaa ti; dubartiin (Mana Kiristaanaa) immoo hariiroo sana keessatti to'annoo qabdi; kunis gaa'ela Laatinii waan ta'eef, maqaan maatii maqaa haadha manaa ta'ee bakka bu'a; akkasumas, dubartiin dhugaatti hariiroo gaa'elaa irraa finciluudhaan dhiira irratti mootummaa gooti.

Dubartittiin inni akkana jedhe: Ani baay'isee gadda kee fi ulfaa'uu kee siif nan baay'isa; ati gadda keessatti ijoollee ni deessa; hawwiin kees gara abbaa manaa keetii ni ta'a, innis si irratti ni mootummaa. Uumama 3:16.

Mootonni kudhan yaadaa tokko, garaa tokkos qabu.

“MUL'ATA 17:13–14 caqasame. 'Isaan yaada tokko qabu.' Hariiroon tokkummaa waliigalaa ni jiraata; waliigalteewwan gurguddaa tokko ni ta'a; humnoota Seexanaa walitti qabamuun ni ta'a. 'Humnaa fi jabina isaanii bineensichaaf ni kennu.' Akkasitti aangoon abbaa-irree fi hakuucaan, bilisummaa amantaa irratti, yaada qalbii ofiitiin Waaqayyoon waaqeffachuuf bilisummaa irratti mul'ate sanuma ni mul'ata; akkuma Phaaphaasummaan duraan, warra sirna amantii fi ayyaanefannaa Roomaanummaa wajjin wal-simsiisuuf didan ari'atee ture.”

“Bara dhuma kan guyyoota dhuma keessatti geggeeffamu keessatti, humnoonni manca'an hundi kan abboomamuu seera Yihowaa irraa gargar ba'an, saba Waaqayyoo mormuuf tokko ta'anii ni hiriiru. Dhuma kana keessatti Sanbanni abboomii afraffaa dhimma guddaa murteessaa ta'a; jechuunis, abboomii Sanbataa keessatti Seera-Kennituun Guddaan Ofiisaa

akka Uumaa samii fi lafaa ta'e ni ibsa." The Seventh-day Adventist Bible Commentary, 983.

Mootummoonni kudhan, kan hoogganaan isaanii Ahaab yookaan Heerodis ta'e, Saalomeen intala Heerodiyaas taateen gowwoomfamarii jiru. Dhaabbanni Mootummoota Gamtoomanii, inni yeroo seera Dilbataa irratti Saalomeen—amantii sobaa Pirooteestaantummaa fincilaa taateen—gowwoomfamu, kan duraanii mootummaa ja' affaa raajii Macaafa Qulqulluu ture, mootummaa mootummoota kudhanii to'annoo jala galcha; isaan hundinuu wal galuudhaan mootummaa isaanii keessaa walakkaa amantii Kaatolikii kennu. Murtii kana tokkummaadhaan murteessu; mootummoonni hundinuu shubbisa gowwoomsaa Saalomeetiin waan sossobamaniif. Isaan humna isaanii walitti qabame hojii warra Yohaannis Cuuphaa bakka bu'aniin ajjeesuuf ni kennu.

Bineensi sun (Tokkummaa Mootummoota Gamtoomanii) mootii duraa tokkoon bulfama; innis intala Iizaabelti. Iizaabel intalli ishee Heroodisii fi mootota kaan waliin hariiroo ejjaa fi dhiigaan wal-saalaa ta'e sana jalqabsituu akka taatu qajeelchitee turte; isheen haadha sagaagaltootaa mitiiree. Isheen intala mataa ishee irratti daldaltuu sagaagalummaa ti. Heroodis, Ahaab fi Tokkummaan Mootummoota Gamtoomanii raajii sobaatiin, kan inni Ameerikaa ta'e, gowwoomfaman. Yeroo raajoonni Ba'aal ajjeefamanitti Ameerikaan mootummaa jahaffaa ta'uu irraa dhaabata; achumaan raajoonni Ashtaaroot (Saalomee) aangoo mootummaa mootummaa torbaffaa bulchuu fudhatu; akkuma waan Ameerikaa keessatti yeroo sana raawwatte san addunyaa keessatti irra deebi'anii fakkeessu.

ସହେ ପଶୁଚି ହଢେଲି ସହେ ରାଜାମାନେ, ଯଜ୍ଞମାନେ ବଢେଲାର କନ୍ୟା ସହ ସମ୍ପର୍କକରେ ଅଛନ୍ତି; ଏବଂ ବଢେଲୀ ହଢେଲି ସହେ ସ୍ତ୍ରୀ, ଯଜ୍ଞେ ପଶୁଚି ଉପରେ ଶାସନ କରେ। ଯୀଶୁ କ୍ରୀଷ୍ଟି ବସ୍ତ୍ରର ଆରମ୍ଭକୁ ନେଇ, ତାହାର ଶେଷକୁ ଚିତ୍ରିତ କରନ୍ତି। ପୂର୍ବକାଳିନ ବାକ୍ତର ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଠଟି ରାଜ୍ୟର ଚିତ୍ରଣ ଯପେରି ଦାନିୟେଲର ଦୃଷ୍ଟି ଅଧ୍ୟାୟର ଆଠଟି ରାଜ୍ୟକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରିଥିଲା, ସହେପରି ପଶୁ ଏବଂ ପଶୁ ଉପରେ ଆସାନ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଭବିଷ୍ୟଦ୍‌ବାଣୀମୂଳକ ସତ୍ୟକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରେ, ଯାହା ପରଥମଟି ଶେଷଟିକୁ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ ବୋଲି ଯିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଆଧାରିତ।

Mul'ata boqonnaan kudha torbaa mootummaa raajii Macaafa Qulqulluu keessatti ibsamanitti wabii isa dhumaa dha; kanaafuu Daani'el boqonnaan lama, inni mootummaa raajii Macaafa Qulqulluu keessatti wabii isa jalqabaa ta'e, akka barbaachisummaa raajichaatti mootummaa saddeet bakka bu'uu qaba; mootummaa keessaa isa saddeettaffaanis warra torban keessaa ture. Akkasumas, murtiin dubartittii fi bineensa isheen irra teesse kan boqonnaa kudha torbaffaa keessatti ibsame, murtii jalqabaa sagaagaltittii kan bara 1798 keessatti mul'ateen bakka buufamuu qaba.

ଦୂତ ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟର ଆରମ୍ଭରେ ଯୋହନଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେଲେ ଯେ ସେ ତାଙ୍କୁ ମହା ବଢେଲାର ଏବଂ ସେ ଯାହାର ଉପରେ ଚିତ୍ରିତ ସହେ ପଶୁର ନିୟାୟଦଣ୍ଡ ଦଖୋଲବେ। ବଢେଲୀ ପରଥମଥର ପାଇଁ ଯତେବେଳେ ନିୟାୟିତ ହଲେ, ତାହାକୁ ଠିକ ଭାବେ 1798 ମସିହା ବୋଲି ବୁଝାଯାଇଛି, ଯତେବେଳେ ପାପତନ୍ତ୍ର ତାହାର ଘାତକ ଆଘାତ ପାଇଲା, ଏବଂ ଶେଷକାଳ ଆସିପହଞ୍ଚିଲା। ତଥାପି, ଯତେବେଳେ ଭବିଷ୍ୟଦ୍‌ବାଣୀମୂଳକ ଇତିହାସରେ ଏକ “ଶେଷକାଳ” ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ, ସେଠାରେ ସଦା ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପରତୀକୀକୃତ ଦୁଇଟି ପଥଚିହ୍ନ ଆସିବ। ଆରୋଶ ଓ ତାଙ୍କର ଭାଇ ମୋଶାହକ ଜନ୍ମ ସହେ ଇତିହାସରେ ଶେଷକାଳ ଥିଲା। ସହେ ଦୁଇଟି ପଥଚିହ୍ନ ଯୋହନ ବସ୍ତ୍ରସ୍ଵାଦାତାଙ୍କ ଜନ୍ମକୁ, ଏବଂ ଛଅ ମାସ ପରେ ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାତିଭାଇ ଯୀଶୁଙ୍କ ଜନ୍ମକୁ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲା; ଏହିପରି ଭାବେ ସହେ ଇତିହାସ ପାଇଁ ଶେଷକାଳକୁ ଚିହ୍ନିତ କଲା। ସତରି

ବର୍ଷର ବନ୍ଦୀବାସର ଶେଷରେ, ଯାହା 1798 ମସିହାର ଶେଷକାଳର ପୂର୍ବରୁ, ଦାରିୟସ ଓ ତାଙ୍କର ଭାଗିନୀ କୋରୋଣା ହଲେ ଶେଷକାଳର ସହି ଦୁଇଟି ପଥଟିହୁନି। ସମୋନେ ଏକତ୍ର ହୋଇ 1989 ମସିହାର ଶେଷକାଳରେ ରଗୋନ ଓ ପୂର୍ବମୁ ବୁଝିବ ପୂର୍ବରୁ ହଲେ।

1798 jechuun, yeroo xumuraa kitaabni Daani’el seenaa Milleraayitii keessatti hiikamee baname sana, du’a raajii qabxii mootummaa bineensicha Kaatoolikummaa keessaa ta’e adda baase. Jeneraalli Napoleoni Berthier jedhamu Vaatikaaniin keessa seenee, poophicha hidhatee, aangoo mootummaa bineensicha Kaatoolikummaa sanaa dhaabe. Waggaa tokko booddee, bara 1799 keessatti, dubartiin jaarraawwan hedduu keessatti bineensicha sana yaabbattee deemte, inniis poophichaan bakka buufame, booji’amtee keessatti duute. Murtiin sagaagaltittii sun, murtii bineensicha isheen saboota bulchuuf itti fayyadamte irrattis ni dabalata. Mul’ata boqonnaa kudha torbaa keessatti, murtiin bineensichaa fi akkasumas sagaagaltittii bineensicha irratti bulchituu fi isa yaabbattu lamaan isaanii iyyuu ifatti adda baafamanii ibsamu.

“Addunyaan guutummaan ishee bubbee, waraanaa fi wal-dhabbiin guutamteerti. Ta’us, mataa tokko jalatti—humna paaphaasii jalatti—namoonni dhugaa baatota Isaa keessatti Waaqayyoon mormuuf ni tokkoomu.” Testimonies, volume 7, 182.

Mataan saddeettaffaan, inni torban keessaa ta’e, aangoo paaphaasii ti; inni bineensa mootota kudhan irraa ijaarame irratti mootummaa godha; mootota sunis intala sagaagaltittii bineensa irra taa’uun isaan bulchituu to’atamu. Qaamoleen mootummaa saddeettaffaa, jechuunis kan torban keessaa ta’e, yeroo fakkeenya bineensaa Ameerikaa keessatti hundaa’utti, pirezidaantii saddeettaffaa fi isa dhuma, inni pirezidaantota torban keessaa ta’e keessatti mul’achuu qabu. Walitti dhufeenya gaanfa mootummaa Ripabilikaanummaa fi Pirootestaantummaa gantummaa keessa lixan “mataa” fakkeenya bineensaa irratti mootummaa godhu qabaachuu qaba; bulchaan sunis abbaa irree addaa ta’a.

Barreeffama itti aanu keessatti qorannoo kana itti fufna.

Faarfannaa yookiin Faaruu Asaaf. Yaa Waaqayyo, calluma hin taa’in; yaa Waaqayyo, cal’isii hin qabatin, tasgabbiis hin taa’in. Kunoo, diinonni kee jeequmsa kaasu; warri si jibbanis mataa isaanii ol kaafatan. Isaan saba kee irratti malaan mari’atan, warra ati dhoksitee eegdu irrattis mari’atan. Isaan, “Kottaa, akka isaan saba ta’uu irraa cirree balleessinu; maqaan Israa’el si’achi yaadannoo keessaa haa badu” jedhan. Isaan yaada tokkoon walii wajjin mari’ataniiru; sitti ka’uudhaafis kakuu walii isaanii godhataniiru: dunkaana Edoomii fi Ishmaa’elota; Mo’aabii fi Hagarota; Gebaal, Amoonii fi Amaaleeq; Filisxeemota jiraattota Xiirros wajjin; Asoor immoo isaanii wajjin hidhateera; isaan ilmaan Loox gargaaraniiru. Selaa. Faarfannaa 83:1–8.